

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

**“ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ
В СИСТЕМІ ОСВІТИ”**

**(для бакалаврів спеціальності “Педагогічна освіта”
спеціалізації “Практична психологія”)**

Київ

ДП «Видавничий дім «Персонал»

2009

Підготовлено доцентом кафедри загальної та практичної психології
А. С. Москальовою

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології
(протокол № 5 від 22.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Москальова А. С. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Психологічне консультування в системі освіти” (для бакалаврів спеціальності “Педагогічна освіта” спеціалізації “Практична психологія”). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 22 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Психологічне консультування в системі освіти”, завдання для самостійної роботи, вказівки з підготовки контрольної роботи, теми рефератів, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації покликані сформувати у студентів професійну компетентність щодо підготовки та проведення психологічного консультування, сприятимуть реалізації практичної спрямованості підготовки практикуючих психологів у розв'язанні різноманітних проблем життєдіяльності.

Самостійна робота – це така форма організації навчання, коли студент прагне самостійно здобути і закріпити знання, набути вмінь і навичок, виконуючи завдання як теоретичного, так і практичного спрямування.

Працюючи з теоретичним матеріалом, студент самостійно виконує позааудиторні письмові завдання. Можливі такі види завдань:

- конспектування, написання рефератів, анотування рекомендованої літератури;
- формування висновків і підсумків;
- заповнення таблиць;
- креслення структурно-логічних схем;
- складання термінологічних словників, планів;
- розподіл елементів бази знань на групи;
- наведення прикладів, опис ситуацій;
- завдання на аналіз, синтез, доведення, порівняння, класифікацію, узагальнення, інтерпретацію теоретичного матеріалу.

З цією ж метою відбувається самостійне виконання позааудиторних письмових практичних завдань та оформлення отриманих результатів. Студентам пропонується виконати такі завдання:

- визначати особливості психологічного консультування в загальноосвітніх навчальних закладах;
- проаналізувати специфіку особливостей психологічного консультування в закладах освіти різного типу навчання;
- опрацювати нормативно-правову документацію, яка регламентує діяльність практичного психолога в закладах освіти.

Самостійна робота студента під час вивчення курсу полягає в опрацюванні та засвоєнні теоретичного матеріалу, підготовці та виконанні творчих завдань, написанні контрольної роботи.

Контроль поточних знань студентів забезпечується: опитуванням, перевіркою конспектів, вивченням понять психологічного інструментарію. Контроль модульних знань здійснюється шляхом виконання творчих завдань, які містять ситуативні приклади, розв'язання яких засвідчує вміння застосовувати здобуті знання. Підсумковий конт-

роль здійснюється у формі заліку та екзамену, при проведенні яких враховується активність під час аудиторних занять, виконання контрольних і творчих завдань.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин для самостійного вивчення дисципліни
1	Змістовий модуль I. Основні напрями психологічної консультативної роботи психолога з учнями в навчальних закладах Психологічне консультування в умовах загальноосвітнього навчального закладу	36 18
2	Надання психологічної допомоги учням з проблем самовизначення	18
3	Змістовий модуль II. Психологічне консультування педагогічного колективу ВНЗ Консультування керівників навчальних закладів з питань прийняття управлінських рішень	36 18
4	Специфічні особливості консультування педагогів	18
5	Змістовий модуль III. Психологічне консультування батьків Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання	36 18
6	Психологічне консультування батьків з проблем профілактики важковихованості і правопорушень	18
	Разом годин:	108

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль І. Основні напрями психологічної консультативної роботи психолога з учнями в навчальних закладах

Тема 1. Психологічне консультування в умовах загальноосвітнього навчального закладу

Мета: ознайомити студентів з особливостями психологічного консультування в умовах загальноосвітнього навчального закладу

Методичні вказівки: вміти самостійно давати характеристику особливостям психологічного консультування в умовах загальноосвітнього навчального закладу.

Основні поняття і ключові слова: консультативна діяльність, консультативна робота, пряме консультування, непряме, опосередковане консультування.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Дати визначення поняття “консультативна діяльність”.
2. Дати визначення поняття “консультативна робота в системі освіти”.
3. Дайте визначення понять “пряме, непряме, опосередковане” консультування.
4. Охарактеризуйте основні форми проведення консультацій у закладах освіти.

Творчі завдання

1. Запишіть у зошитах для самостійної роботи основну схему проведення індивідуального консультування.
2. Запишіть у зошитах для самостійної роботи основну схему проведення консультування груп.
3. Дайте відповідь: “У чому полягає робота психолога з сімейного консультування?”.
4. Наведіть приклад психологічного запитання до психолога та вкажіть, який вид психологічного консультування можна застосувати і поясніть чому.

Література:

*основна [1; 4; 7; 10];
додаткова [22; 24; 25; 31; 35]*

Тема 2. Надання психологічної допомоги учням з проблем самовизначення

Мета: закріпити основні методологічні підходи до психологічного консультування в умовах ВНЗ. Поєднувати в роботі практичного психолога прийоми і методи різних психологічних шкіл: глибинної психології (З. Фрейд, А. Адлер, К. Юнг, Е. Берн), гуманістичної психології (К. Роджерс, Ф. Перлз, В. Франкл), біхевіоризму (Д. Уотсон, Б. Скінер, А. Бандура) тощо.

Методичні вказівки: вміти визначати методичні прийоми, що застосовуються в психологічному консультуванні учнів.

Основні поняття і ключові слова: психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, соціально-психологічна адаптація, психологічне здоров'я, Я-концепція.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні теоретико-методологічні підходи у психологічному консультуванні, що застосовуються у роботі з дітьми та підлітками.
2. Назвіть основні методи і завдання глибинної психології.
3. Назвіть основні методи і завдання біхевіоральної психології.
4. Назвіть основні методи і завдання гуманістичної психології.

Творчі завдання

1. Заповніть у зошиті для самостійної роботи схему “Основні методологічні підходи до психологічного консультування” (див. табл.1)

Таблиця 1

Напрями та їх представники	Методологічні прийоми, що застосовуються в консультуванні	Основний метод і завдання	Мета – результат

2. Запишіть алгоритм психологічного консультування учня.

3. Наведіть приклад психологічного консультування та зробіть психологічний діагноз, що має відобразити рівень актуального та найближчого розвитку дитини.
4. Опишіть послідовність дій психолога під час консультування.

Література:

основна [1; 4; 7; 14];

додаткова [27; 30; 31; 36; 43; 46]

Змістовий модуль II. Психологічне консультування педагогічного колективу ВНЗ

Тема 3. Консультування керівників навчальних закладів з питань прийняття управлінських рішень

Мета: ознайомити студентів з метою та завданнями практичного психолога з консультування керівників навчальних закладів з питань прийняття управлінських рішень.

Методичні вказівки: самостійно визначати завдання практичного психолога, аналізувати літературу з певної проблеми, робити висновки.

Основні поняття і ключові слова: прийняття управлінського рішення, об'єктивні фактори прийняття управлінського рішення, суб'єктивні фактори прийняття управлінського рішення, особистісний профіль прийняття управлінського рішення.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що означає прийняти управлінське рішення?
2. Які основні етапи можна виокремити при прийнятті управлінського рішення?
3. Проаналізуйте основні групи об'єктивних (зовнішніх) факторів, що впливають на прийняття управлінського рішення керівниками закладів середньої освіти.
4. Що таке особистісний профіль прийняття управлінського рішення?

Творчі завдання

1. Визначіть та запишіть, яким вимогам повинні відповідати управлінські рішення, що приймаються керівниками закладів середньої освіти.

2. Які форми колегіального прийняття управлінських рішень існують у системі середньої освіти?
3. Наведіть приклад консультування педагогів з вирішення їх професійних проблем або розвитку педагогічних здібностей.
4. Опишіть послідовність дій психолога під час консультування.

Література:

основна [1; 4; 6; 7; 18–21];

додаткова [25; 26; 32; 33; 36–38; 42; 45]

Тема 4. Специфічні особливості консультування педагогів

Мета: навчити вирізняти професійні проблеми або розвиток педагогічних здібностей.

Методичні вказівки: усвідомити психологічні особливості професійних та особистісних якостей педагогів.

Основні поняття і ключові слова: професійні якості педагога, особистісні якості педагога, індивідуальне та групове психологічне консультування педагогів.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Перелічіть специфічно важливі проблеми, з якими звертаються педагоги до практикуючого психолога.
2. У чому полягає специфіка консультування дорослих, які відповідають за навчання і виховання в закладах освіти?
3. У чому проявляється різнобічність консультування педагогів початкової школи?
4. Особливості психологічного консультування вихователів дитячих дошкільних закладів.

Творчі завдання

1. Основні ознаки спільної діяльності педагогів та психологів.
2. Принципові відмінності в професійній ментальності педагогів та психологів.
3. Специфічні особливості консультування педагогів психологами.
4. Проаналізуйте психологічну ситуацію. Класний керівник звернувся до психолога за допомогою з приводу свого вихованця-семикласника, який різко знизив успішність, став недисциплінованим, знервованим. Коли у хлопця з'явилося 8 "двійок", класний керівник звернулася до батьків. Але від них дізнатися нічого не вдалось, оскільки у сім'ї йшлося про розлучення, батько то по-

вертався, то йшов із сім'ї. Дитина про це нікому не розповідала. Але пізніше ця тема, розворушена під час розмови, викликала у хлопчика сльози. Класний керівник не чіпав дитину, бо не знав як до неї підступитися. А робити щось треба. За чверть хлопець має одну “двійку”, а згодом їх може бути більше. Що сказати дитині, як їй допомогти?

Запитання: 1. Чи є необхідність шкільному психологу втручатися в ситуацію? 2. Яку відповідь дати класному керівникові? 3. Як побудувати розмову з батьками, коли вони прийдуть на психологічну консультацію? 4. Змодельуйте різні варіанти таких діалогів.

Література:
основна [1; 4; 6–9; 11–13; 15–17];
додаткова [23; 25–29; 39–41; 48]

Змістовий модуль III. Психологічне консультування батьків

Тема 5. Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання

Мета: ознайомлення студентів з сутністю консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання.

Методичні вказівки: студенти повинні знати форми, методи та підходи стосовно консультування батьків.

Основні поняття і ключові слова: сімейне виховання, стосунки з дітьми, замовлення на психологічне консультування.

Питання та завдання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність психологічного консультування батьків?
2. Поясніть, у чому полягає сутність оптимізації взаємодії батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей?
3. Чому необхідною умовою успішної роботи є встановлення довір'я між психологом і батьками?

Творчі завдання

1. Проаналізуйте таку ситуацію. Із розповіді мами: “Моя семирічна донька ревнує мене до свого молодшого братика. Коли він був зовсім маленьким, це не дуже проявлялося, зараз наші стосунки загострилися. Як тільки я роблю їй зауваження, вона каже:

Ти мене не любиш, любиш тільки свого Сашка. Я починаю себе ловити на тому, щоб відвернути незадоволення доньки — менше уваги приділяю синові. Проте з'явилися інші скарги: “Чому більший шматочок їжі ти поклала братові?”, “Як завжди все краще братові”. “Ти знову граєшся з ним, а хто буде гратися зі мною?”. Як позбутися дитячих ревнощів? Проаналізуйте психологічний клімат у сім'ї.

Запитання: 1. Що, на вашу думку, може провокувати виникнення та загострення дитячих ревнощів у сім'ї? 2. Які виховні настанови треба сформулювати мамі? Змодельуйте можливий діалог (за С. В. Васьківською, П. П. Горностай).

2. Серед дітей 6-го класу, які часто прогулювали заняття, особливо помітним став Олександр — відчайдушний, кмітливий, передбачливий. Мама (а він виховувався в неповній сім'ї) вже давно втратила контроль над сином, ще в початковій школі. У зв'язку з пропусками уроків вчителі жалілись на сина матері, а та вчителям.

Останнім часом вона не стала ходити до школи, оскільки не хоче вислуховувати скарги. Ще одним поясненням було те, що з деякого часу син став годувальником сім'ї. Заробляв він тільки йому відомим способом, нікому не розповідаючи що і де робить. Іноді його бачили з газетами, які він продавав у транспорті, а іноді з морозивом на людних перехрестях. Кажуть навіть, що він мив машини біля готелю “Інтурист”. На уроках Сашко не дуже відрізнявся від інших дітей, навчався на “задовільно”. Але через пропуски уроків його не можна було атестувати. Сам він до перспективи бути виключеним чи стати другорічником ставився з гумором. Готовий був навіть зараз “зав'язати” з навчанням, якби не мати.

Запитання: 1. Дайте характеристику стилю виховних впливів, до яких вдається мама Саші. 2. Який психологічний прогноз можна зробити стосовно майбутнього хлопця? 3. Яким чином можливо досягти позитивних зрушень у поведінці Саші? 4. Чи є сенс психологові втручатися у ситуацію, що склалася? (за С. В. Васьківською, П. П. Горностай).

3. Наведіть приклад психологічного консультування батьків з проблем їх міжособистісних стосунків з дітьми. Проведіть психологічну консультацію.

Запитання: 1. Охарактеризуйте психологічну ситуацію, що склалася. 2. Проаналізуйте психологічний клімат у сім'ї. 3. Які психологічні

консультативні методи доцільно застосовувати, щоб допомогти сім'ї впоратись з проблемою? 4. На що насамперед повинна спрямовуватись консультативна допомога? (за С. В. Васьківською, П. П. Горностаєм).

Література:

основна [1; 2; 4; 5];

додаткова [23; 25–27; 36; 44]

Тема 6. Психологічне консультування батьків з проблем профілактики важковихованості і правопорушень

Мета: ознайомлення з основними завданнями, функціями, формами та видами консультування з означеної проблеми.

Методичні вказівки: навчитися чітко розділяти завдання та функції, вміти підбирати форми та види психологічного консультування батьків з проблем профілактики важковихованості і правопорушень.

Основні поняття і ключові слова: психотерапевтичний вплив, психопрофілактика, психологічна експертиза, психологічна прогностика, консультативно-методична допомога, соціально-психологічна реабілітація, психотерапія середовища, психологічна травма, невроз, акцентуація, важковиховані діти.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що таке важковихована дитина?
2. Назвіть основні проблеми правопорушень у шкільному віці та шляхи їх профілактики.
3. Які основні завдання психологічного консультування батьків з проблем профілактики важковихованості і правопорушень?
4. Опишіть структуру психологічного консультування батьків з проблем профілактики важковихованості.

Творчі завдання

1. У 7-му класі дівчинка Катя, яка навчається у міру своїх можливостей, поводить себе дуже скромно, але час від часу два-три дні не відвідує школи. А коли приходить, то на її тілі помітні сліди побоїв, а сама виглядає як “гниє звірятко”. Виправдальних документів не надає, на запитання не відповідає. Діти розповідають, що це батько б'є її. Розмова класного керівника з матір'ю не склалася. Жінка з тривогою, мовчки слухала вчительку. Вчитель звернулася за допомогою до психолога: що робити?

Після багаторазових умовлянь мати все-таки прийшла до психолога. Вона відкрила деякі подробиці їх неблагополучного сімейного життя. Чоловік систематично випиває, але заперечує, що це хвороба. Уже почав виносити речі із хати. Живуть в однокімнатній квартирі — йти не має куди. Старша донька (йому не рідна, від першого шлюбу) доведена до відчаю, обіцяє накласти на себе руки. Жінка дуже просила психолога зарадити їм, поговорити з чоловіком, хоча б якось вплинути на нього, адже під загрозою не тільки психічне здоров'я молодшої доньки, а й життя старшої.

Запитання: 1. Як допомогти цій сім'ї? 2. Що треба знати про алкоголізм та його вплив на внутрішньосімейну ситуацію? 3. Складіть план роботи з мамою, Катєю, старшою донькою, батьком (за С. В. Васьківською, П. П. Горностай).

2. В психологічну консультацію звернулася молода жінка, яка розповіла про свою сестру-десятикласницю Н. — “породження пекла” в їхній родині. В благополучній сім'ї (тато — лікар, мама і старша сестра працюють у статуправлінні) молодша донька все частіше пропадає із дому, нікому про це не кажучи. Спочатку втечі були короткими (день-два), але згодом стали довшими. Пропадає зненацька, наприклад, пішла на хвилинку в магазин за хлібом і ... з'явилася через тиждень. Пошуки не дають результатів, тільки випадок допомагає іноді настати на її слід. Ночує в сумнівних компаніях або у “друзів”, яким розповідає про жорстоких батьків, які вигнали її з дому, позичає чужі речі, виносить свої, які кудись зникають. Після повернення і проведеної “виховної роботи” стає лагідною, “хорошою дитиною”. Мама знову водить її до школи та зі школи, регламентуючи кожен крок. Минулого року вона перервала вагітність досить пізно (батько дитини був невідомий).

Старша сестра дуже переживає за дівчину, але ще більше за батьків, які втратили своє здоров'я, переживаючи усі історії, які відбуваються з їх дочкою. Вони готові до співпраці з психологом чи будь-ким, хто зможе допомогти за такої ситуації. Адже молодша донька має золоті руки і світлу голову, проте її не приваблює жодна професія, а про своє майбутнє вона зовсім не замислюється.

Запитання: *Спробуйте встановити соціальні причини, що спонукають дівчину до втечі? Яку допомогу може надати психолог у даному випадку?* (за С. В. Васьківською, П. П. Горностаєм).

3. Чоловік помер в день тринадцятиріччя його сина. Після поховання син став замкнутим, мовчазним, перестав цікавитися навідь тим, що досі його приваблювало. Що треба зробити, щоб він став таким, яким був?

Запитання: *1. Яку додаткову інформацію ви хотіли б отримати від матері? Що ви порадили б у подібній ситуації?*

Література:

основна [1; 4; 5; 12];

додаткова [23; 25–27; 36; 44]

ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота — це підготовка реферату та виконання повного обсягу творчих завдань за модулем. Вона має бути подана в установлені навчальним закладом терміни.

Реферат оформляється згідно з вимогами, вибрана тема має бути розкрита повністю, матеріал грамотно викладено, з відповідними висновками і переліком літератури.

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за таблицею.

Остання цифра шифру залікової книжки	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Номер реферату	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Проблеми психологічного консультування у сфері освіти.
2. Консультування з проблем сім'ї.
3. Консультування з проблем батьки-діти.
4. Основні напрями консультативної роботи психолога-практика в навчальних закладах.

5. Особливості консультування у старших класах загальноосвітнього навчального закладу.
6. Розкрийте особливості індивідуального консультування в освітньому закладі.
7. Психологічні особливості консультування батьків з приводу девіантної поведінки дітей та підлітків.
8. Консультування педагогів стосовно допомоги соціально і педагогічно занедбаним дітям.
9. Консультування батьків з проблем міжособистісного спілкування з дітьми.
10. Особливості взаємодії психолога-консультанта та керівника закладу освіти.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Зміст та завдання практичної, прикладної психології.
2. Поняття про психологічну допомогу (особистості, групі, організації).
3. Поняття про психологічне консультування як вид професійної діяльності практичного психолога закладу освіти.
4. Консультативна робота в системі освіти як метод активізації навчально-виховного процесу.
5. Дати визначення понять “пряме, непряме, опосередковане” консультування.
6. Предмет взаємодії психолога та клієнта.
7. В чому полягає специфіка п'ятикрокової моделі інтерв'ю?
8. Які висловлювання клієнта визначають завдання взаємодії з психологом?
9. Основні форми проведення консультацій у закладах освіти.
10. Специфіка консультування у старших класах загальноосвітніх шкіл (придбання психосексуальної ідентичності, професійне самовизначення, життєве самовизначення тощо).
11. Консультування в закладах, що забезпечують соціальну та психолого-педагогічну підтримку дітей з обмеженими можливостями.
12. Консультування дорослих у дошкільній установі.
13. Специфіка консультування в початковій школі.
14. Специфіка консультування в середній школі.
15. Специфіка групових методів при консультуванні в системі освіти.
16. Основні принципи консультування учнів.

17. Основні види консультування.
18. Основні проблеми правопорушень у шкільному віці та шляхи їх профілактики.
19. Особливості психолого-педагогічного консультування.
20. Основні форми психолого-педагогічного консультування.
21. Основні завдання психолого-педагогічного консультування.
22. Етичні аспекти в професійній діяльності консультанта.
23. Методика індивідуального консультування учнів загальноосвітніх шкіл.
24. Психологічні особливості консультування вихованців дошкільних закладів.
25. Психологічні особливості консультування молодших школярів.
26. Психологічні особливості консультування підлітків.
27. Психологічні особливості консультування старшокласників.
28. Психологічні особливості консультування вихованців позашкільних навчально-виховних установ.
29. Особливості психологічного консультування підлітків-інвалідів.
30. Організація психологічного простору консультативної бесіди.
31. Психологічні особливості методики восьмифазового психологічного інтерв'ю.
32. Особливості психологічного консультування батьків.
33. Основні завдання психологічного консультування батьків з проблем профілактики важковиховуваності і правопорушень.
34. Сутність психологічного консультування батьків.
35. Взаємодія батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей.
36. Встановлення довір'я між психологом і батьками.
37. Теоретико-методологічні підходи у психологічному консультуванні, що використовуються у роботі з дітьми та підлітками.
38. Особистісно-орієнтоване консультування в контексті зарубіжного та вітчизняного досвіду.
39. Особливості поведінкового напрямку при здійсненні психологічного консультування.
40. Використання когнітивного напрямку при наданні психологічного консультування.
41. Специфіка гуманістичного напрямку при наданні психологічного консультування.

42. Основні принципи особистісно-орієнтованого психологічного консультування.
43. Особливості підготовки та проведення особистісно-орієнтованого психологічного консультування в системі освіти.
44. Умови та критерії ефективності особистісно-орієнтованого психологічного консультування.
45. Основні вимоги до консультанта в системі освіти.
46. Основні проблеми особистісно-орієнтованого психологічного консультування в системі освіти.
47. Вимоги до психологічних особливостей особистості консультанта.
48. Вимоги до професійної підготовки консультанта.
49. Консультування з проблем адекватного заохочення дитини в сім'ї.
50. Консультування з проблем адекватного покарання дитини в сім'ї.
51. Консультування з проблем авторитету батьків і його впливу на становлення особистості дитини.
52. Консультування з проблем механізмів соціалізації дитини.
53. Консультування з проблем ідентифікації дитини з батьками як механізм її особистісного розвитку.
54. Консультування з проблем детермінації батьківських настанов і стилів сімейного виховання.
55. Консультування з проблем несприятливих стосунків у сім'ї.
56. Консультування з проблем насилля в сім'ї.
57. Консультування з проблем утруднення сімейного виховання.
58. Консультування щодо видів психологічної допомоги сім'ї залежно від локалізації проблем у батьківсько-дитячих стосунках.
59. Методи психодіагностики стилів сімейного виховання і проблема їх адекватного застосування.
60. Зміст та завдання психологічного консультування у процесі надання психологічної допомоги.
61. Характеристика основних видів психологічного консультування (індивідуальне, сімейне, професійне, управлінське тощо).
62. Особливості психолого-управлінського консультування порівняно з іншими видами консультування.
63. Типологія основних запитів керівників і працівників закладів освіти щодо психолого-управлінського консультування.

64. Характеристика психолого-управлінського консультування з проблем діяльності керівників закладів освіти.
65. Психологічне консультування з питань емоційного відторгнення в сімейному вихованні.
66. Основні напрями управлінського консультування в закладах освіти.
67. Основні етапи становлення та розвитку управлінського консультування.
68. Що означає прийняти управлінське рішення?
69. Які основні етапи можна виокремити у прийнятті управлінського рішення?
70. Проаналізуйте основні групи об'єктивних (зовнішніх) факторів, що впливають на прийняття управлінського рішення керівником закладу середньої освіти.
71. Що таке особистісний профіль прийняття управлінського рішення?
72. Назвіть основні методи і завдання глибинної психології в консультуванні.
73. Назвіть основні методи і завдання біхевіоральної психології в консультуванні.
74. Назвіть основні методи і завдання гуманістичної психології в консультуванні.
75. Дайте визначення поняття “консультативна діяльність”.
76. Дайте визначення поняття “консультативна робота в системі освіти”.
77. Переваги та недоліки “внутрішньоорганізаційного” психолого-управлінського консультування.
78. Переваги та недоліки “зовнішньоорганізаційного” психолого-управлінського консультування.
79. Основні напрями психолого-управлінського консультування в системі освіти.
80. Особливості здійснення психолого-управлінського консультування в системі освіти з проблем діяльності та розвитку навчального закладу.
81. Характеристика психолого-управлінського консультування в системі освіти з проблем діяльності та розвитку педагогічного колективу.

82. Поняття про ефективність психолого-управлінського консультування в закладах освіти.
83. Вплив соціально-економічних і політичних умов на розвиток вітчизняного менеджменту.
84. Основні поняття менеджменту: управління, керування, менеджмент.
85. Основні цілі і завдання менеджменту організацій.
86. Основні принципи менеджменту організацій у загальній теорії управління соціальними системами.
87. Основні підходи до менеджменту освіти.
88. Сутність основних управлінських концепцій, що забезпечують менеджмент організацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамова Г. С.* Практическая психология. — М.: Academia, 1997. — 386 с.
2. *Введение* в практическую социальную психологию / Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьевой. — 2-е изд., испр. — М.: Смысл, 1996. — 373 с.
3. *Вачков И. В.* Введение в профессию “психолог”: Учеб. пособие. — М: Изд-во Москов. психол.-соц. ин-та, 2004. — 464 с.
4. *Васьківська С. В.* Основи психологічного консультування: Навч. посіб. — К.: Четверта хвиля, 2004. — 256 с.
5. *Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб.: У 3 т. / За ред. Р. Трача, Г. Балла.* — Т. 2: Психологія і духовність (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). — К., 2005. — 279 с.
6. *Глэддинг С.* Психологическое консультирование. — СПб.: Питер, 2002.
7. *Горноста́й П. П., Васьківська С. В.* Теорія і практика психологічного консультування. — К.: Наук. думка, 1995.
8. *Карандашев В. Н.* Психология: введение в профессию. — М.: Смысл, 2000. — 288 с.
9. *Коломінський Н. Л.* Психологія педагогічного менеджменту. — К.: МАУП, 1996. — 176 с.

10. *Мэй Р.* Искусство психологического консультирования / Пер. с англ. Т. К. Кругловой. — М.: Класс, 1994. — 144 с.
11. *Психологическая диагностика: Проблемы исследования* / Под ред. К. М. Гуревича. — М.: Педагогика, 1981. — 232 с.
12. *Настольная книга практического психолога в образовании: Учеб. пособие.* — М.: Владос, 1996. — 303 с.
13. *Основи практичної психології* / За ред. В. Панка, Н. Чепелевої та ін. — К.: Либідь, 1999.
14. *Психологическая служба в вузе: Сб. ст.* / Науч. ред. Н. М. Пейсахов. — Казань, 1981. — 239 с.
15. *Психолого-педагогическая профконсультация учащихся* / Под ред. Е. А. Климова. — Л., 1975. — 99 с.
16. *Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности: Пособие для специалистов, работающих с персоналом.* — М.: ИД “Красная площадь”, 1996. — 400 с.
17. *Рабочая книга школьного психолога* / Под ред. И. В. Дубровиной. — М.: Просвещение, 1991. — 303 с.
18. *Социально-психологическая служба промышленного предприятия: теория, опыт, практика.* — Курган, 1983.
19. *Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб.* / За наук. ред. Л. М. Карамушки. — К.: ІНКОС, 2005. — 366 с.
20. *Тобиас Л.* Психологическое консультирование и менеджмент: Взгляд специалиста / Пер. с англ. А. И. Сотова. — М.: Класс, 1997. — 160 с.
21. *Харькин В., Гройсман А.* Тренинги самооздоровления и самосозидания. — М.: Магистр, 1996. — 196 с.
22. *Яценко Т. С.* Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання. — К.: Вища шк., 2004. — 679 с.

Додаткова

23. *Битянова М. Р.* Организация психологической работы в школе. — М.: Совершенство, 1998. — 298 с.
24. *Божович Л. И.* Проблемы формирования личности. — М.; Воронеж, 1995. — С. 242–244.
25. *Бурменская Г. В., Карабанова О. А., Лидере А. Г.* Возрастно-психологическое консультирование. — М., 1990. — С. 30–62.
26. *Васьковская С. В., Горностай П. П.* Психологическое консультирование: Ситуац. задачи. — К.: Вища шк., 1996. — 192 с.

27. *Ветер А. Л.* Психическое развитие ребенка в процессе совместной деятельности // *Вопр. психологии.* — 2001. — № 3.
28. *Выготский Л. С.* Проблема возраста: *Собр. соч.: В 6 т.* — Т. 4. — М., 1984. — С. 227–231.
29. *Гальперин П. Я.* Введение в психологию. — М., 1976. — С. 35–41.
30. *Гиппенрейтер Ю. Б.* Введение в общую психологию: *Курс лекций.* — М., 1996. — С. 336.
31. *Давыдов В. В., Слободчиков В. И., Цукерман Г. А.* Младший школьник как субъект учебной деятельности // *Вопр. психологии.* — 1992. — № 3–4.
32. *Детская практическая психология: Учебник / Под ред. Т. Д. Марцинковской.* — М., 2001. — С. 109–110.
33. *Карамушка Л. М.* Психологія освітнього менеджменту: *Навч. посіб.* — К.: Либідь, 2004. — 424 с.
34. *Карамушка Л. М.* Психологія управління: *Навч. посіб.* — К.: Міленіум, 2003. — 344 с.
35. *Кудрявцев В. Т., Уразалиева Г. К.* Субъект деятельности в онтогенезе // *Вопр. психологии.* — 2001. — № 4.
36. *Кудрявцев В. Т.* Исследование детского развития на рубеже столетий // *Вопр. психологии.* — 2001. — № 2.
37. *Лисина М. И.* Общение с взрослыми у детей первых семи лет жизни // *Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии.* — М., 1981.
38. *Овчарова Р. В.* Практическая психология образования: *Учеб. пособие.* — М.: ИЦ “Академия”, 2003. — 448 с.
39. *Практическая психология образования / Под ред. И. В. Дубровиной.* — СПб., 2004. — С. 180-526.
40. *Практическая психология образования: Учебник.* — 2-е изд. / Под ред. И. В. Дубровиной. — М.: ТЦ “Сфера”, 1998. — 528 с.
41. *Психическое развитие воспитанников детского дома / Под ред. И. В. Дубровиной, А. Г. Рузской.* — М., 1990.
42. *Психологическое консультирование подростков-инвалидов / Под ред. И. В. Кузнецовой.* — Ярославль, 1996. — С. 33–57.
43. *Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / В. А. Козаков, М. В. Артюшина, О. М. Котикова та ін.; За заг. ред. В. А. Козакова.* — К.: КНЕУ, 2003. — 829 с.

44. *Радина Н. К.* Изучение самопринятия у детей, воспитывающихся в закрытых детских учреждениях и в семье // *Вопр. психологии.* — 2000. — № 3.
45. *Слободчиков В. И., Шувалов А. В.* Антропологический подход к решению проблемы психологического здоровья детей // *Вопр. психологии.* — 2001. — № 4.
46. *Уоллес В., Холл Д.* Психологическая консультация. — СПб., 2003. — С. 264–280.
47. *Цукерман Г. А.* Десяти-двенадцатилетние школьники: “ничья земля” в возрастной психологии // *Вопр. психологии.* — 1998. — № 3.
48. *Эльконин Д. Б.* Избранные психологические труды. — М., 1989. — С. 258–280.
48. *Я работаю психологом* / Под ред. И. В. Дубровиной. — М., 1999. — С. 114–135.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни	
“Психологічне консультування в системі освіти”	4
Завдання для самостійної роботи	5
Вказівки з підготовки контрольної роботи.....	13
Теми рефератів.....	13
Питання для самоконтролю.....	14
Список літератури	18

Відповідальний за випуск *А. В. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *О. А. Залужна*

Зам. № ВКЦ-3867

Підп. до друку 22.04.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Умов.-друк. арк. 1,3. Обл.-вид. арк. 1,05. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*